

LLETRES

Referents ideològics de l'esquerra. Isidre Molas: *Les arrels teòriques de les esquerres catalanes*. Ed. 62. Barcelona 2001

Jordi Serrano

Aquest és un llibre recull de diferents articles i conferències confeïts al llarg dels anys i que ara prenen la forma de recuperació del fil de la història de l'esquerra -o esquerres- catalanes. Molas és Catedràtic de Dret Constitucional per la Universitat Autònoma de Barcelona, senador per l'Entesa Catalana de Progrés i un dels millors intel·lectuals d'esquerres.

Una de les moltes aportacions que ha fet al debat polític català és la del federalisme, un federalisme que diverses corrents d'esquerres catalanes han menystingut, quan no directament bandejat, des de la transició fins avui. El desconeixement clamorós a Catalunya sobre l'insigne figura de Francesc Pi i Margall, n'és, potser, una de les proves més indignes. Molas ha escrit a bastament sobre Pi i n'ha copsat la totalitat de la seva proposta filosòfica, moral i política. Pi esdevé l'origen de la matriu del que beurà tot el pensament d'esquerres al segle XIX i XX a Catalunya. És un demòcrata radical que entén la democràcia com a democràcia política i social. Per Pi i Margall l'ordre polític parteix de l'autodeterminació individual. La defensa de la sobirania individual junt amb un projecte revolucionari el fan un dels autors catalans amb més vigor i actualitat en el debat polític actual.

El llibre ressegueix aquest fil de la història des de Pi i Margall, Valentí Almirall, Gabriel Alomar, Salvador Seguí, Antoni Rovira i Virgili, Rafael de Campalans, Joaquim Maurín, Andreu Nin fins a Manuel Serra i Moret. És un compendi i anàlisi impressionant de les propostes polítiques catalanes que contrasten amb la migradesa dels plantejaments polítics d'avui.

Estem doncs davant d'un d'aquests llibres que -tot i no ser una novetat- poden marcar un punt i apart en la política catalana ja que, a més, és escrit per un actor important de l'escena política: Molas és portaveu del grup parlamentari de l'Entesa al Senat, un dels projectes més interessants de l'esquerra catalana dels darrers 25 anys.

Diversos llibres més o menys recents ens fan pensar sobre la tradició de l'esquerra catalana: "Els precedents del catalanisme" de Pere Anguera¹, "Josep Narcís Roca Ferreras" de Toni Strubell², "Abdón Terradas" de Jaume Guillamet³, "Josep Lluas i Pujals (1852-1905). La Tramontana i el lliurepensament radical català" de Manuel Vicente Izquierdo⁴ i ara aquest magnífic "Les arrels teòriques de les esquerres catalanes" d'Isidre Molas. Resulta que anem resseguint el camí que havien perfilat temps enrere Pere Coromines o Àngel Carmona⁵.

Una ressenya d'un llibre no queda complerta però si tot són alabances, ara bé cadascú té les seves debilitats i a mi Isidre Molas em sembla un personatge d'una talla molt notable. Posats a buscar-hi una pega diria que em mancava un comentari final de l'autor del perquè d'aquesta desmemòria, d'aquesta necessitat patològica d'anar a buscar a llocs geogràfics molt llunyans -el més lluny possible- les arrels d'un pensament d'esquerres als inicis del segle XXI. Sabem del brutal tall que significa el franquisme, però perquè em trigat 25 anys en iniciar el redescobriments sobre el nostre passat? Per què aquest intent de fonamentar un determinat pensament progressista a partir de zero? Continuem tenint molts problemes com l'articulació d'un estat federal -Catalunya, Euzkadi, etc- i no tenim en compte aquells que fa 100 anys plantejaven solucions a partir de la tradició passats pel tamís de la raó. Recuperar idees i personatges no és una tasca tan difusa i banal com sembla, l'Ernest Lluch⁶ es va atrevir a continuar aquest fil fins al segle XVIII, potser va intuir solucions just quan es creaven els problemes i potser, potser per això ETA el va matar.

Les arrels teòriques de les esquerres catalanes

Isidre
Molas

62

¹ Pere Anguera: "Els precedents del catalanisme". Empúries. Barcelona, 2000.

² Toni Strubell: "Josep Roca Ferreras i l'origen del nacionalisme d'esquerres". Llibreria El Set-ciències. Arenys de Mar, 2000.

³ Jaume Guillamet: "Abdón Terradas". Institut d'Estudis Emporcienses. Figueres, 2000.

⁴ Manuel Vicente Izquierdo: "Josep Lluas i Pujals (1852-1905). La Tramontana i el lliurepensament radical català". Associació d'Estudis Reussencs. Reus 1999.

⁵ Àngel Carmona: "Les dues Catalunyes". Ed Ariel. Barcelona 1967.

⁶ Ernest Lluch: "La Catalunya vençuda del segle XVIII". Ed. 62. Barcelona 1996.